

การพีเชนต์หัวข้อ “เกาะเต่าวิถีเล สู่เสน่ห้วัฒนธรรมที่ยั่งยืน

(เน้นการร้อยเรียงเรื่องราวจากอดีตสู่ปัจจุบัน และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้)

ส่วนที่ 1: บทนำ – เปิดตำนานเกาะสวรรค์

สวัสดีครับทุกท่าน วันนี้เราจะพาทุกท่านเดินทางสู่ “เกาะเต่า” ดินแดนที่ไม่ได้มีดีแค่โลกใต้ทะเลที่สวยงามระดับโลก แต่ที่นี่คือชุมทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่มีรากเหง้าอันทรงคุณค่าภายใต้แนวคิด “เกาะเต่าวิถีเล สู่เสน่ห้วัฒนธรรมที่ยั่งยืน” หลายคนรู้จักเกาะเต่าเราในฐานะสวรรค์ของนักดำน้ำ แต่ภายใต้ผืนน้ำสีคราม เกาะแห่งนี้ยังมี ‘หัวใจ’ ที่เด่นเป็นจิงหะตามวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่มีมาอย่างยาวนาน

วันนี้เราจะพาทุกคนไปสัมผัสกับเรื่องราวของวัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีการสืบทอดต่อกันมา รอยจารึกประวัติศาสตร์และมรดกของบรรพบุรุษ ล้วนแล้วสิ่งที่ย่อยเป็นรอยยิ้มทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนของผู้คนบนเกาะ

ส่วนที่ 2: มรดกที่จับต้องได้ – รอยจารึกแห่งกาลเวลา

เกาะเต่าไม่ได้มีแค่เรื่องเล่าปรัมปรา แต่ยังมีประวัติศาสตร์ที่จับต้องได้ และยังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ อันได้แก่

รอยพระบาทแห่งสยาม โดยเรามี “ศิลาจารึก จ.ป.ร.” ณ หาดทรายรี หลักฐานการเสด็จประพาสต้นของรัชกาลที่ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2442 รวมถึง “ซากกำแพงคุกเก่าสมัยกบฏบวรเดช” ซึ่งเราจะพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

เส้นทางเสด็จประพาสเกาะเต่าในรัชกาลที่ 6

(ภาพพระบรมราชา นุสาวรีย์ขององค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ตั้งประดิษฐานคู่กับแผ่นศิลาพระปรมาภิไธยย่อ "จ.ป.ร.")

หน้าประวัติศาสตร์แห่งท้องทะเลอ่าวไทยได้จารึกเหตุการณ์สำคัญไว้ เมื่อเกาะเต่ามิได้เป็นเพียงเกาะสวรรค์ทางธรรมชาติ หากแต่เป็นดินแดนที่เคยรองรับรอยพระบาทของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย ในคราวเสด็จประพาสทางชลมารคเพื่อตรวจราชการหัวเมืองปักษ์ใต้ และสำรวจภูมิประเทศทางทะเลเพื่อความมั่นคงของสยามประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลในการรักษาอธิปไตยทางทะเล

เหตุการณ์ประวัติศาสตร์นี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ร.ศ. 118 (พ.ศ. 2442) พระองค์ทรงนำเรือพระที่นั่งมหาจักรีมาจอดเทียบท่า ณ บริเวณอ่าวแม่หาด และได้เสด็จฯ ขึ้นบกเพื่อทอดพระเนตรสภาพความเป็นอยู่และธรรมชาติอันบริสุทธิ์ของเกาะเต่า ณ บริเวณ หาดทรายรี ซึ่งเป็นหาดทรายขาวละเอียดทอดยาวงดงาม ในการนี้พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จารึกพระปรมาภิไธยย่อ "จ.ป.ร." ลงบนแผ่นหินศิลาแลงขนาดใหญ่ที่ตั้งตระหง่านอยู่ริมชายหาด เพื่อเป็นหมุดหมายแห่งความทรงจำว่า ครั้งหนึ่งสมมติเทพแห่งสยามได้เคยเสด็จมาเยือนดินแดนแห่งนี้

(ภาพจารึกพระปรมาภิไธยย่อ "จ.ป.ร." บนแผ่นหินศิลาแลงขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณริมหาดทรายรีของเกาะเต่า)

ศิลาจารึก จ.ป.ร. นี้ จึงเปรียบเสมือนอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดี และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าที่สุดของเกาะเต่า ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานของ "พระบรมรูปรัชกาลที่ 5" ซึ่งชาวเกาะเต่าและนักท่องเที่ยวต่างแวะเวียนมากราบไหว้สักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล รอยจารึกบนหินก้อนนั้นมีได้เพียงบันทึกเรื่องราวการเดินทาง แต่ยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่เชื่อมโยง บารมีแห่งบูรพมหากษัตริย์เข้ากับวิถีชีวิตของชาวเกาะเต่าไว้อย่างแนบแน่นตราบนานเท่านาน

ซากกำแพงคุกเก่าสมัยกบฏบวรเดช

ซากกำแพงคุกเก่าที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์กบฏบวรเดช ไม่ใช่กำแพงคุกบนเกาะเต่าโดยตรง แต่เป็นคุกตะรุเตา ที่เคยใช้คุมขังนักโทษการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2486 (1943) ก่อนย้ายนักโทษการเมืองมาที่เกาะเต่า ซึ่งปัจจุบันคุกตะรุเตาถูกยกเลิกแล้ว และเหลือเพียงร่องรอยทางประวัติศาสตร์และเรื่องราวของ "โจรสลัดตะรุเตา" ส่วนพื้นที่เกาะเต่าก็มีประวัติเป็นที่ตั้งของเรือนจำที่เคยใช้คุมขัง แต่สิ่งปลูกสร้างเดิมอาจไม่หลงเหลืออยู่มากนัก ในฐานะ "กำแพงคุก" ที่เห็นชัดเจนแบบตะรุเตา

ประภาคารเกาะเต่า

การนำเรือหลวงเก่ามาจมทะเลเพื่อสร้างเป็นอุทยานการเรียนรู้ใต้ทะเลและแหล่งดำน้ำ ซึ่งเป็นโครงการของกองทัพเรือร่วมกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกาะเต่า โดยกองทัพเรือได้มอบเรือหลวงมาแล้วหลายลำ เช่น เรือหลวงสัตกุด (เป็นแห่งแรก) และเรือหลวงอีก 2 ลำ คือ เรือหลวงหาญหึกศัตร์ และเรือหลวงสุไพรินทร์ (เป็นแห่งที่ 2 และ 3 ตามลำดับ)

เพื่อเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ทะเลและจุดดำน้ำสำคัญให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม แทนการสร้างประภาคารแบบดั้งเดิมซึ่งประภาคารธรรมชาติ ที่สร้างจากเรือหลวงเหล่านี้ ทำหน้าที่นำทางและเป็นสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะเต่าในยุคปัจจุบัน

(ภาพเรือหลวงสัตกุด, เรือหลวงหาญหึกศัตร์ และเรือหลวงสุไพรินทร์)

เจดีย์เก่า

เจดีย์ (วัดพม่า) ตั้งอยู่ที่บ้านหาดทรายรีและวัดเกาะเต่า ตั้งอยู่ที่บ้านแม่หาด ซึ่งเป็นหนึ่งในจุดสำคัญทางประวัติศาสตร์และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวบนเกาะเต่า ตัวเจดีย์ที่ปรากฏบนเกาะเต่าเป็นส่วนหนึ่งของวัดพม่า ถูกเชื่อมโยงกับเรื่องราวประวัติศาสตร์และความเชื่อ ทำให้ผู้คนมักไปสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคลและขอพร

พิพิธภัณฑน์มีชีวิตร: “บ้านตาจาง และ บ้านยายอารมณ ”

บ้านไม้โบราณในยุคก่อน ที่เป็นพื้นที่บอกเล่าเรื่องราวการตั้งถิ่นฐาน และเป็นบ้านอนุรักษ์ของชาวบ้านในพื้นที่เกาะ

(ภาพบ้านเก่าคุณยายอารมณ บัญชัย)

เครื่องมือและอาชีพทำกิน: เครื่องมือประมงพื้นบ้าน และเครื่องมือทำสวนมะพร้าว

อาชีพประมงพื้นบ้าน และอาชีพทำสวนมะพร้าว ที่มีการทำมะพร้าวแห้งขาย และการใช้เตาอย่างมะพร้าว เป็นต้น เรามีจัดแสดงอุปกรณ์ประมงพื้นบ้าน และเครื่องมือทำสวนมะพร้าว เพื่อให้คนรุ่นหลังเห็นว่า กว่าจะมาเป็นเกาะเต่าในวันนี้ บรรพบุรุษเราฝ่าฟันมาด้วยอาชีพและเครื่องมือต่างๆ เหล่านี้เอง

(ภาพอาชีพทำสวนมะพร้าวและอาชีพประมงพื้นบ้านบนเกาะเต่า)

อาชีพทำสวนมะพร้าว และการทำมะพร้าวแห้ง, การใช้เตาเผามะพร้าวบนเกาะเต่าเป็นอาชีพหลักของชาวสวนมะพร้าวในอดีต ปัจจุบันยังคงมีชาวบ้านบางส่วนที่ยึดอาชีพดั้งเดิมนี้อยู่ การทำมะพร้าวแห้งด้วยเตาเผาแบบโบราณ ชาวบ้านกลุ่มนี้มักใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำมะพร้าวแห้งจากเตาเผาไม้ และใช้ใบมะพร้าวเป็นส่วนประกอบในการทำ "ซั้ง" (บ้านปลา) เพื่ออนุรักษ์ทะเลควบคู่ไปด้วย

